

sănătății și a frumuseții omenești. Mijloace și leacuri de ocrotire și de îndreptarea stricăciunilor, scrisă de doctorul Ștefan Vasilie Piscupescu, București, 1829. Aceasta din urmă este considerată ca cea mai veche carte medicală științifică românească¹.

Analiza acestor manuscrise și tipărituri arată clar că, deși în amănunte prezintă numeroase deosebiri, conform cărora au și fost încadrate în diverse tipuri și subtipuri, în ansamblu toate sînt alcătuite după același principiu, după aceeași schemă: se indică întîi boala², apoi medicația respectivă și modul de a prepara și administra medicamentul.

O altă trăsătură comună a acestor manuscrise o constituie faptul că medicația este mult mai complexă și mai variată; nu se apelează numai la plante, ci și la tot felul de alte produse (animale, minerale etc.). Totodată, alături de rețete medicale ele cuprind și diverse sfaturi practice, gospodărești.

În sfîrșit, relevăm că în cele mai multe manuscrise și tipărituri, printre rețetele medicale pentru oameni se intercalează și rețete pentru animale.

Reiese deci clar că lucrările de folclor medical românesc scrise în limba română diferă structural de botanica medicală din ms. 740.

b) În Biblioteca Academiei R.S. România există numai trei manuscrise medicale în slavonă: manuscrisele nr. 498, 573 și 641.

Înainte de a ne referi la relațiile dintre aceste manuscrise și ms. 740 considerăm necesar să prezentăm foarte succint cele trei manuscrise:

1. Ms. 498 datează de la începutul sec. al XIX-lea și cuprinde diverse rețete de gătit, rețete medicale și un catalog al plantelor³. Din punct de vedere lingvistic se caracterizează prin particularități de limbă ucraineană. După părerea noastră, manuscrisul este copiat în Moldova, probabil de un moldovean și, în orice caz, pentru nevoile moldovenilor, ceea ce reiese din faptul că pe marginea textului slavon unele numiri de plante sînt traduse în limba română (scris de altă mînă și cu altă cerneală). Astfel, găsim: a) *У ДЕРЕВЬ*, tradus prin *дерево* (f. 21^v) și *У РЕНЕ*, tradus prin *красоты* (f. 25^v) sau *ТА ТРАВА КОРЕНА К ДОБРОМУ КННУ ИЛИ* (sic!) *К СТАРОМУ ПННУ* (f. 39^r) (scris de copistul manuscrisului), ceea ce pledează pentru originea moldoveană a copistului și a celui care a scris adnotările.

2. Ms 573 cuprinde un tratat despre plante și puterea lor de vindecare. Aparține tot secolului al XIX-lea, se caracterizează prin trăsături lingvistice ucrainene, a fost scris în Moldova și, în mod evident, de un moldovean. De altfel, numai ieșite de sub pana unui copist moldovean își au justificare formulări ca: *СЛАВѢ ПО КОЛОСКИ НАЗНАЕТСЯ КЛАГА ДЕ МШТЕ РОСТЕТЬ ПОДОБНО*

¹ Vezi Dr. Mateescu și dr. Văleanu, *Oglinda frumuseții și sănătății*, în, «România medicală», an. III (1925), nr. 1, p. 7.

² Ms. 271 din Biblioteca Acad. R.S.R. se deosebește prin faptul că, uneori, mai întîi se arata medicamentul și apoi boala pentru care este indicat.

³ Ne folosim și de indicațiile din *Catalogul manuscriselor slave din Biblioteca Academiei R.S.R.*, vol II.